RASSENMENGSELS ZOMERTARWE

Goede Opbrengst en Bakkwaliteit

Achtergrond

Eind jaren tachtig hebben biologische akkerbouwers veel geëxperimenteerd met rassenmengsels. De tarwerassen van toen waren erg vatbaar voor gele roest. Door het telen van mengsels kan de ziektedruk omlaag gebracht worden. Toen de zaadfirma's met resistentere rassen op de markt kwamen, zijn de meeste telers ermee gestopt. Mengsels hadden namelijk één nadeel: de bakkwaliteit was even slecht of zelfs slechter dan het slechtst bakkende ras in het mengsel.

Een aantal telers had echter goede ervaringen met rassenmengsels en is doorgegaan. Lex Kruit en Martijn Schieman van het biologische akkerbouwbedrijf "De Zonneboog" bij Lelystad experimenteerden net als andere collega's in het begin van de jaren negentig met wintertarwemengsels. Daarna zijn ze overgestapt op zomertarwe, omdat met dit gewas gemakkelijker de door graancollecteur Agrifirm gevraagde bakkwaliteit gehaald kan worden. Tot vier jaar terug bestond het mengsel uit Baldus en Lavett. Dit mengsel beviel goed. Maar Baldus werd met het jaar gevoeliger voor ziektes en de opbrengst ging achteruit.

De afgelopen drie jaar (2000-2002) hebben Lex Kruit en Martijn Schieman samen met het Louis Bolk Instituut gezocht naar een nieuw mengsel met hoge opbrengst en goede bakkwaliteit.

Opzet Onderzoek

Verschillende combinaties van twee en drie rassen zijn vergeleken met veldjes met de ongemengde rassen. Ieder jaar zijn de beste mengsels uit het vorige jaar aangehouden en nieuwe mengsels aan de proef toegevoegd.

De proef is gezaaid in drie herhalingen met een praktijk zaaimachine van de Zonneboog en geoogst met een proefveld maaidorser van PPO-AGV. Brood is gebakken en beoordeed in de proefbakkerij van BD-Graan in Middenmeer.

Resultaten 2000

Het jaar 2000 was een goed zomertarwejaar met hoge opbrengsten en goede bakkwaliteit.

Mengsels/Rassen:	Proef 2000	Proef 2001	Proef 2002
Lavett	X	X	X
Melon	X	X	X
Sunnan	X	X	X
Pasteur		X	X
Baldus	X		
Vinjett	X		
Echo			X
Lavett-Sunnan-Melon	X	X	X
Lavett-Sunnan	X	X	X
Lavett-Sunnan-Pasteur		X	X
Lavett-Melon-Pasteur		X	X
Lavett-Melon		X	X
Lavett-Pasteur			X
Lavett-Echo			X
Lavett-Echo-Melon			X
Lavett-Sunnan-Baldus	X		
Lavett-Sunnan-Vinjett	X		
Lavett-Baldus	X		

De verschillen in opbrengst waren klein en statistisch niet significant. *Melon* gaf de hoogste opbrengst, maar het brood viel tegen. Daarbij moet wel aangetekend worden dat we in onze bakproeven geen broodverbeteraars toevoegen. Veel bakkers doen dat wel en kunnen zo waarschijnlijk nog wel een goed brood bakken van Melon. De beste mengsels (*Lavett-Sunnan-Melon* en *Lavett-Sunnan-Vinjett*) lagen tussen *Melon* en de standaard *Lavett*. De bakkwaliteit van die mengsels was goed en vergelijkbaar met de goede baktarwe *Lavett*. *Lavett-Sunnan* gaf een goede korrel- en stro-opbrengst. De bakkwaliteit was goed, maar iets minder dan *Lavett*.

Resultaten 2001

Het jaar 2001 was vooral in het voorjaar lastig voor de tarwe. De opkomst van Lavett was laag en dat was uiteindelijk ook in de lagere opbrengst van dit ras terug te vinden. De mengsels lagen weer tussen de beste rassen (*Melon* en *Pasteur*) en *Lavett* in, maar het verschil was weer klein en niet statistisch significant. De bakcijfers (eiwitgehalte, zeleny waarde etc.) gaven geen aanleiding om in het brood grote verschillen te verwachten. Maar toen het brood uit de oven kwam bleken twee mengsels duidelijk beter te bakken (*Lavett-Sunnan-Melon* en *La-*

vett-Sunnan-Pasteur) en twee mengsels vergelijkbare broden als Lavett te geven (*Lavett-Melon-Pasteur* en *Lavett-Melon*). *Melon* bakte weer matig.

Resultaten 2002

Het jaar 2002 was een matig tarwejaar. Opbrengst en kwaliteit was laag. *Pasteur* scoorde beter voor opbrengst dan de andere rassen en mengsels. Verschillen waren echter niet statistisch significant. *Lavett* gaf ondanks een laag eiwitgehalte een goede bakkwaliteit. Echo bakte ook goed, maar gaf een lage opbremgst. Het mengsel *Lavett-Echo* bakte beter dan de eerder genoemde rassen. *Lavett-Pasteur* bakte even goed als *Lavett*. De andere mengsels gaven goede bakwaliteit, maar minder dan *Lavett.*

Conclusie

Het mengen van zomertarwerassen gaat niet ten koste van de bakkwaliteit (zoals vaak doorgedacht wordt). In twee van de drie jaren vonden we mengsels met een goede tot superieure kwaliteit. Deze mengsels gaven ook een goede opbrengst. In het derde jaar was de bakkwaliteit van de mengsels goed, maar voor de meeste mengsels iets minder dan van de standaard *Lavett*. Verschillen in opbrengst waren klein.

Vervolg 2003

Inmiddels hebben het biologische akkerbouwbedrijf BV Erf en graancollecteur Agrifirm zich bij het onderzoek aangesloten. In 2003 hebben we zowel op De Zonneboog in Lelystad als bij BV. Erf in Almere een nieuwe zomertarweproef ingezaaid. Op BV Erf is ook een proef met wintertarwemengsels ingezaaid.

Voor meer informatie
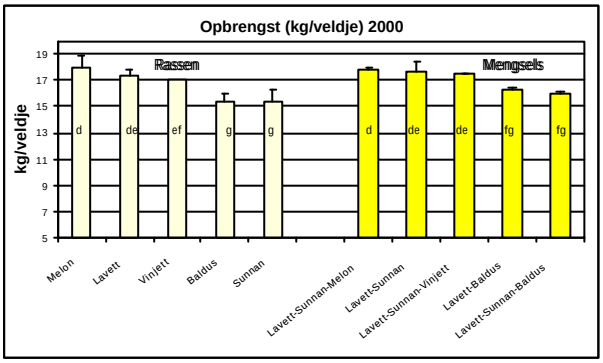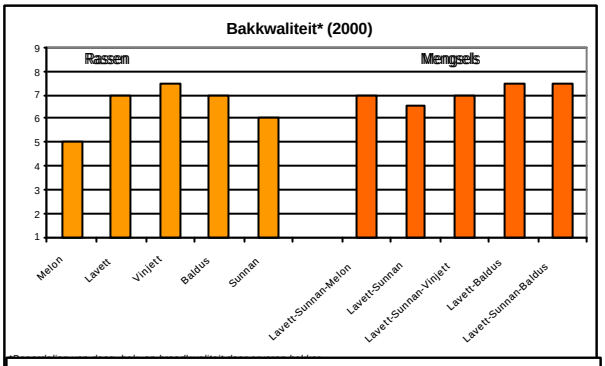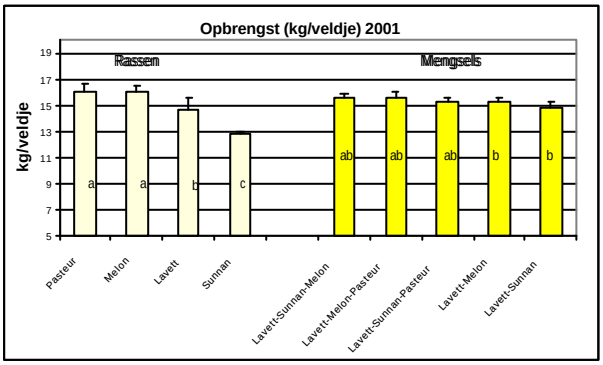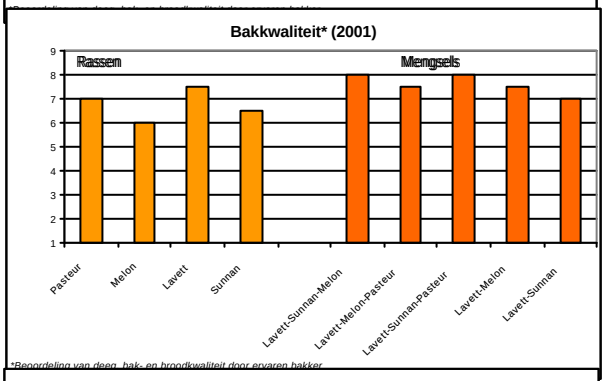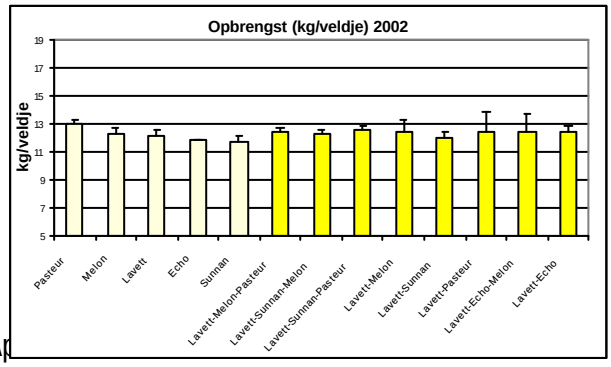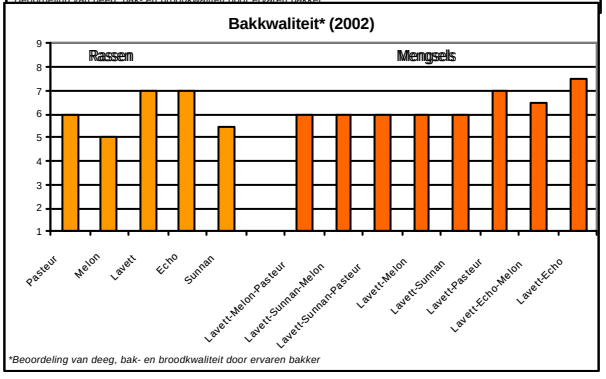
Aart Osman, Louis Bolk Instituut
Hoofdstraat 24
3972 LA Driebergen
Tel: 0343-523867
A.Osman@louisbolk.nl